

Ανοιχτή επιστολή προς ΥΠΕΝ για την ενίσχυση του θεσμού των Ενεργειακών Κοινοτήτων

Ημερομηνία 23/05/2022

Αξιότιμε κύριε Σκρέκα,

Ως εκπρόσωποι ενεργειακών κοινοτήτων και σχετικών εθνικών και ευρωπαϊκών υποστηρικτικών φορέων, αναλαμβάνουμε την πρωτοβουλία να σας αποστείλουμε την παρούσα ανοιχτή επιστολή θέλοντας να αναδείξουμε τον κρίσιμο ρόλο τους για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και τη συμβολή τους στη δίκαιη ενεργειακή μετάβαση της χώρας επιδιώκοντας να συμβάλλουμε στο έργο σας για την ενίσχυση του θεσμού των ενεργειακών κοινοτήτων.

Έχοντας πλήρη επίγνωση, τόσο των δυνατοτήτων, όσο και των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι υφιστάμενες ενεργειακές κοινότητες θέλουμε να εκφράσουμε τον προβληματισμό και την ανησυχία μας για τις σημαντικές καθυστερήσεις που παρατηρούνται στις διαδικασίες της πλήρους και αποτελεσματικής ενσωμάτωσης των Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν στις ενεργειακές κοινότητες (RECs και CECs), καθώς και να επισημάνουμε κάποια ζητήματα κρίσιμα για την περαιτέρω ενίσχυση του ρόλου τους.

Ειδικότερα:

- **Ενσωμάτωση Οδηγιών (REDII, IEMD):** Ενώ η Ελλάδα έχει ήδη νομοθεσία για τις ενεργειακές κοινότητες (ν.4513/2018), η οποία σε κάποια σημεία συμβαδίζει με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία, δεν έχει πλήρως ενσωματώσει τις δύο Οδηγίες (REDII, IEMD). Συνεπώς, η εθνική νομοθεσία χρήζει βελτίωσης σε συγκεκριμένα σημεία ώστε να αναπτυχθούν απρόσκοπτα οι ενεργειακές κοινότητες στη χώρα μας. Την πρόοδο κάθε κράτους μέλους στην ενσωμάτωση της αναθεωρημένης οδηγίας REDII και της Οδηγίας για τον ηλεκτρισμό (IEMD) καταγράφει η Πανευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ενεργειακών Συνεταιρισμών των πολιτών Rescoop.eu, και είναι προσβάσιμο [online](#).

Ζητάμε την ολοκληρωμένη και άμεση ενσωμάτωση των ευρωπαϊκών διατάξεων για τις ενεργειακές κοινότητες που, μεταξύ άλλων, θα συνεισφέρει στην άρση των (διοικητικών και λοιπών) εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι ενεργειακές κοινότητες, στην απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης και στην ενίσχυση της άμεσης συμμετοχής των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση της χώρας. ***Η ενεργή αυτή συμμετοχή καθίσταται απαραίτητη, λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη τις τρέχουσες γεωπολιτικές συνθήκες και την ανάγκη ενεργειακής ανεξαρτησίας και ασφάλειας εφοδιασμού της χώρας μας, καθόσον και τους υψηλότερους στόχους ΑΠΕ που τίθενται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.***

- **Ενίσχυση του Μοντέλου του Εικονικού Ενεργειακού Συμφηφισμού**

A) Πρόκειται για ένα μοντέλο που εφαρμόζεται μόλις τα τελευταία χρόνια από τις ενεργειακές κοινότητες και αποτελεί ένα κρίσιμο εργαλείο για αυτές (ιδίως στις αστικές περιοχές), αφού αποτελεί το βασικό σχήμα συλλογικής αυτοπαραγωγής που διαθέτει η χώρα. Ως εκ τούτου θα πρέπει να αυξηθούν τα έργα αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες, να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν κατάλληλα

χρηματοδοτικά εργαλεία προσαρμοσμένα στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των έργων εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού από ενεργειακές κοινότητες και να προβλεφθεί ουσιαστική υποστήριξη κατά την αδειοδοτική διαδικασία.

Β) Εκτιμούμε ότι η πρόσφατη ανακοίνωσή σας για δημιουργία ξεχωριστού ηλεκτρικού χώρου για τον ενεργειακό συμψηφισμό (net-metering) και τον εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό (virtual net-metering) αποτελεί μια ιδιαίτερος θετική εξέλιξη. Θα θέλαμε, ωστόσο, να σας επιστήσουμε την προσοχή στο ότι αφενός θα πρέπει σε αυτή την πρωτοβουλία να προβλεφθούν σαφώς οι ενεργειακές κοινότητες που υλοποιούν έργα εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού, και αφετέρου να υπάρξει και ειδική μέριμνα ώστε ο χώρος αυτός να είναι επαρκής για όλους τους δικαιούχους (ΟΤΑ, επιχειρήσεις, ενεργειακές κοινότητες, νοικοκυριά, αγρότες). Σε ό,τι αφορά τις ενεργειακές κοινότητες, υπάρχει ο κίνδυνος να καλυφθεί ο ηλεκτρικός χώρος σε πρώτο χρόνο από Δήμους και επιχειρήσεις με μεγάλες καταναλώσεις και να μην επαρκέσει για ενεργειακές κοινότητες οι οποίες λειτουργούν ως συσσωρευτές πολλών σε αριθμό, αλλά μικρότερων σε κατανάλωση, νοικοκυριών και τοπικών επιχειρήσεων. Όπως γνωρίζετε, τέτοιου τύπου ενεργειακές κοινότητες απαιτούν περισσότερο χρόνο για να συσταθούν, να εγγραφούν ενδιαφερόμενα μέλη και να συγκεντρώσουν τα κεφάλαια, έχουν όμως πολλαπλά οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη.

Γ) Να δοθεί σε όλες τις ενεργειακές κοινότητες η δυνατότητα η παροχή του σταθμού παραγωγής ή/και οι αντίστοιχες παροχές κατανάλωσης προς συμψηφισμό να εκπροσωπούνται από διαφορετικούς προμηθευτές για την περίπτωση του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού, όπως προβλέπεται και για τα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά (ΥΑ Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/121503/5016, ΦΕΚ 6287Β'/29.12.2021).

Δ) Επιπλέον, ιδίως για τα έργα εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού από ενεργειακές κοινότητες, θεωρούμε ότι πρέπει να προστατευθεί αποτελεσματικά το μοντέλο από πιθανές κερδοσκοπικές κινήσεις μεγάλων οικονομικών σχημάτων. Θα πρέπει δηλαδή να διασφαλιστεί ότι στα έργα εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού το ποσοστό της παραγόμενης ενέργειας που αντιστοιχεί σε ένα μέλος δεν θα υπερβαίνει το ποσοστό του κεφαλαίου με το οποίο το μέλος συμμετέχει στο έργο.

- **Καταπολέμηση Ενεργειακής Ένδειας:** Στο πλαίσιο του μέτρου πολιτικής Μ2 για στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης, εκπαίδευσης και υποστήριξης των πληττόμενων νοικοκυριών, να υπάρξει ρητή πρόβλεψη για συμμετοχή μελών των Ενεργειακών Κοινοτήτων. Με τον τρόπο αυτό, αφενός θα υπάρξει από την Πολιτεία έμπρακτη στήριξη του θεσμού (ειδικά στις περιπτώσεις που κάποιοι Ε.Κοιν. αντιμετωπίζουν με δυσκολία τα απαιτούμενα έξοδα κατά τη σύστασή τους), αφετέρου με δεδομένο τον τοπικό χαρακτήρα που έχουν οι Ε.Κοιν. είναι αναμενόμενο να υπάρχει μεγαλύτερη αμεσότητα και καλύτερη επικοινωνία με τα ευάλωτα νοικοκυριά. Ιδιαίτερα λόγω των ραγδαία αυξανόμενων τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, ένας αυξανόμενος αριθμός πολιτών, επιχειρήσεων και ΟΤΑ στρέφεται στη (συλλογική) ιδιο-κατανάλωση ως λύση. Η ενεργειακή αυτονομία αναδεικνύεται έτσι σε πολυεπίπεδη λύση, προάγοντας την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την κοινωνική συμπερίληψη, αλλά κυρίως την οικονομική ανθεκτικότητα. Οποιαδήποτε δέσμη μέτρων για την καταπολέμηση της ενεργειακής κρίσης θα πρέπει να αναγνωρίζει και να στηρίζει αυτή την ουσιαστική και

πολυπαραγοντική συμβολή των Εν.Κοιν. στους τρεις αυτούς πυλώνες της βιωσιμότητας.

- **Παρεμβάσεις στο νέο Πρόγραμμα “Κινούμαι Ηλεκτρικά”**

Να επιδοτηθεί στο 100% ως κρατική ενίσχυση ή στο μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό των περιφερειακών ενισχύσεων το κόστος εγκατάστασης για τη δημιουργία δημόσιων σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων από ενεργειακές κοινότητες με έργα εικονικού συμψηφισμού, με στόχο την προώθηση της ηλεκτροκίνησης στις τοπικές κοινωνίες.

- **Κατάργηση τέλους έκδοσης βεβαίωσης παραγωγής, τέλους παράτασης χρήσης φυσικού χώρου, τέλους επιτηδεύματος και υποχρέωσης έκδοσης εγγυητικής επιστολής για τις ενεργειακές κοινότητες που καλύπτουν τις ενεργειακές ανάγκες των μελών τους ή της τοπικής κοινωνίας:**

Τα τέλη έκδοσης βεβαίωσης παραγωγής, παράτασης δέσμευσης γεωγραφικού χώρου και η εγγυητική επιστολή έκδοσης βεβαίωσης παραγωγής αποσκοπούν στο να διαχωρίσουν τους φορείς που πραγματικά ενδιαφέρονται και στοχεύουν στην κατασκευή έργων ΑΠΕ για ηλεκτροπαραγωγή από τους ευκαιριακούς φορείς που αποσκοπούσαν κυρίως στο εμπόριο αδειών παραγωγής. Οι ενεργειακές κοινότητες που καλύπτουν εξολοκλήρου ή μέρος των αναγκών των ενεργειακών αναγκών των μελών τους ή της τοπικής κοινωνίας και οι κοινότητες ευρείας βάσης είναι δεδομένο ότι ανήκουν στην πρώτη κατηγορία. Επιπλέον, οι οικονομικές δυνατότητές τους δεν τους επιτρέπουν να επωμιστούν όλα αυτά τα τέλη, ούτε να εξασφαλίσουν τις σχετικές εγγυητικές επιστολές. Στόχος πρέπει να είναι η υποβοήθηση αυτών των ενεργειακών κοινοτήτων να ωριμάσουν και να αδειοδοτήσουν πλήρως έργα και στη συνέχεια να διεκδικήσουν τη χρηματοδότησή τους με ευνοϊκούς όρους από δυνητικές χρηματοδοτικές πηγές.

Ειδικά για το τέλος παράτασης χρήσης φυσικού χώρου, οι ενεργειακές κοινότητες δεν έχουν ακόμα αναπτύξει τους απαιτούμενους μηχανισμούς για να αντεπεξέλθουν στις οριζόμενες προθεσμίες στο νόμο 4685/2020, ούτε διαθέτουν επαρκείς οικονομικούς πόρους για την ανάθεση εκπόνησης των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και των λοιπών απαιτούμενων μελετών σε εξωτερικούς συμβούλους. Σε μεγάλο βαθμό, οι εργασίες αυτές εκτελούνται σε εθελοντική βάση από τα μέλη των κοινοτήτων. Συνεπώς θα πρέπει να καταργηθούν όλες οι χρονικές προθεσμίες για την ισχύ της βεβαίωσης παραγωγής, την κατάθεση της ΜΠΕ και την έκδοση των όρων σύνδεσης για τις προαναφερόμενες ενεργειακές κοινότητες.

Να εξαιρεθούν οι Ε.Κοιν. που καλύπτουν εξ ολοκλήρου ή μέρος των αναγκών των ενεργειακών αναγκών των μελών τους ή της τοπικής κοινωνίας από την υποχρέωση καταβολής τέλους επιτηδεύματος, όπως αντίστοιχα ισχύει για του αγροτικούς συνεταιρισμούς, ΚΟΙΝ.ΣΕΠ., κλπ.

Πρόσφατες ευρωπαϊκές εξελίξεις

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 21/12/2021 δημοσίευσε τις [νέες κατευθυντήριες γραμμές](#) για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του κλίματος, του περιβάλλοντος και της ενέργειας, όπου μεταξύ άλλων προβλέπεται ότι έργα ενεργειακών κοινοτήτων ισχύος μέχρι 6MW (για όλες τις τεχνολογίες) και 18MW (συγκεκριμένα για αιολικά) εξαιρούνται από διαγωνιστικές διαδικασίες [άρθρο 107(β) παράγραφοι (iv) και (v)]. Η εξέλιξη αυτή επιβεβαιώνει την θεσμική αναγνώριση που χαίρουν οι ενεργειακές κοινότητες σε ευρωπαϊκό επίπεδο ως νέοι φορείς βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας του ενεργειακού συστήματος και συμβαδίζει με την υποχρέωση που εισάγει η Οδηγία RED II (άρθρο 22(7)), σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη κατά τον σχεδιασμό καθεστώτων στήριξης τις ιδιαιτερότητες των Κοινοτήτων Ανανεώσιμης Ενέργειας, ώστε να τους επιτρέπουν να συμμετέχουν στην αγορά ενέργειας χωρίς διακρίσεις. Ταυτόχρονα, όμως, η εξέλιξη έρχεται σε άμεση αντίθεση με το Άρθρο 160 του ν. 4759/2020 το οποίο προβλέπει πως από 1η Ιανουαρίου 2022 πλέον κάθε Ε.Κοιν. θα πρέπει να συμμετέχει σε ανταγωνιστικές διαδικασίες, δηλαδή να ανταγωνίζεται ιδιώτες επενδυτές σε μειοδοτικές προσφορές για τη διασφάλιση λειτουργικής ενίσχυσης των έργων ΑΠΕ. Μία τέτοια εξέλιξη ουσιαστικά εξισώνει τις ενεργειακές κοινότητες με τους ιδιώτες επενδυτές, αποτυγχάνοντας έτσι να αναγνωριστούν οι σημαντικές ιδιαιτερότητες και τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη που προσφέρουν οι ΕΚΟΙΝ. Ζητάμε την αναθεώρηση του ν. 4759/2020, ώστε να συμβαδίζει με τις απαιτήσεις της Οδηγίας RED II και των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς και την δημιουργία καθεστώτος στήριξης με συγκεκριμένες ρυθμίσεις για τις ενεργειακές κοινότητες.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 18/05/2022 δημοσίευσε το πακέτο μέτρων με τον τίτλο '[REPowerEU Plan](#)', το οποίο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την [στρατηγική για την ηλιακή ενέργεια](#) και μια [έκθεση με συστάσεις](#) σχετικά με την επιτάχυνση των αδειοδοτικών διαδικασιών έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Το πλάνο αυτό αναγνωρίζει τις ενεργειακές κοινότητες σαν μέρος της λύσης για την απεξάρτηση από το ρωσικό φυσικό αέριο και τα ορυκτά καύσιμα και αντιμετωπίζει την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στην αγορά ενέργειας ως έναν σημαντικό πυλώνα που θα ενισχύσει τον τοπικό ενεργειακό εφοδιασμό. Παρ' όλη αυτή την αναγνώριση, η Ελλάδα δεν έχει ακόμα προχωρήσει με την ενσωμάτωση των ευρωπαϊκών διατάξεων για τις ενεργειακές κοινότητες. Ζητάμε την πλήρη ενσωμάτωση των διατάξεων για τις ενεργειακές κοινότητες και την υιοθέτηση συγκεκριμένων στόχων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο για την προώθηση και σύσταση ενεργειακών κοινοτήτων με την άμεση συμμετοχή των πολιτών.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Οργανισμοί / Φορείς / Ενεργειακές Κοινότητες

- Πανευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ενεργειακών Συνεταιρισμών (RESCOOP.EU)
- GREENPEACE
- INZEB AMKE
- Οργάνωση ELECTRA ENERGY
- Ερευνητική Ομάδα Smart RUE του εργαστηρίου Σ.Η.Ε., Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο

- Energy Policy Unit, Εργαστήριο Συστημάτων Αποφάσεων και Διοίκησης, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
- Εργαστήριο Ανανεώσιμων & Βιώσιμων Εν. Συστημάτων, Πολυτεχνείο Κρήτης
- Ενεργειακή Κοινότητα Αττικής
- Ενεργειακή Κοινότητα Καρδίτσας (ΕΣΕΚ)
- Ενεργειακή Κοινότητα Collective Energy
- Ενεργειακή Κοινότητα Υπερίων
- Ενεργειακή Κοινότητα ΚοινΕργεια
- Ενεργειακή Κοινότητα Μινώα
- Δίκτυο Ενεργειακών Κοινοτήτων Μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα Δυτικής Μακεδονίας ΟΦΕΛΟΣ
- Ενεργειακή Κοινότητα Σίφνου

GREENPEACE

ELECTRA ENERGY.

HYPERION
SOLAR COMMUNITY

SMART RUE
smartgrids Research Unit ECE NTUA

RESCOOP.EU

MINOAN
ENERGY
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΟΦΕΛΟΣ
ΔΙΚΤΥΟ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

EPU
N.T.U.A

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΚΑΙ
ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

INZEB
INITIALISING ENERGY BALANCE
TOWARDS ZERO